Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi hiilirajamekanismin perustamisesta”

(COM(2021) 564 final – 2021/0214 (COD))

(2022/C 152/30)

Esittelijä: **Andrés BARCELÓ DELGADO**

Toinen esittelijä: **John COMER**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 13.9.2021
	Neuvosto, 21.9.2021
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 192 artiklan 1 kohta ja 304 artikla
Vastaava jaosto	Maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö
Hyväksyminen jaostossa	25.11.2021
Hyväksyminen täysistunnossa	8.12.2021
Täysistunnon nro	565
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	179/3/7

1. **Päätelmät ja suositukset**

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen hiilirajamekanismin (carbon border adjustment mechanism, CBAM) perustamisesta. Ehdotuksen tavoitteena on lisätä tietoisuutta EU:n ilmastotavoitteista ja luoda sisämarkkinoille tasapuoliset toimintaedellytykset.

1.2 ETSK kehottaa laajentamaan vaikutustenarviointia kattamaan CBAM:n soveltamisalaan kuuluvien alojen vientitoiminnan. EU:n on pyrittävä edelleen kohti asettamiaan ilmastotavoitteita, mutta samalla on taattava Euroopan teollisuudelle muun maailman kanssa tasapuoliset toimintaedellytykset varmistamalla, että se voi pärjätä kilpailussa sisämarkkinoilla ja viedä tuotteita kansainvälisille markkinoille.

1.3 ETSK kannustaa EU:n lainsäätäjiä tutkimaan, millaiset vientimenettelyt EU:n teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttämiseksi tarvitaan. Komitea kehottaa selvittämään vaikutustenarvioinnin avulla, miten WTO:n sääntöjä on tulkittava tai mukautettava, jotta ne tukisivat CBAM:n tavoitteita ja vaikuttavuutta ja jotta edistettäisiin tavoitetta välttää teollisuuden hiilidioksidipäästöjä kaikkialla maailmassa.

1.4 Monia tärkeitä aiheita on kehiteltävä edelleen delegoiduissa täytäntöönpanosäädöksissä. Tämän sekä edellä mainitun seikan johdosta onkin lähes mahdotonta hahmottaa, millaisia vaikutuksia täytäntöönpanolla tulee olemaan kullakin valmistusteollisuuden alalla. Epävarmuus asetusehdotuksen useista keskeisistä yksityiskohdista hankaloittaa vaikutusten arvioimista ennen kuin lainsäädäntöprosessi on edennyt pidemmälle. Toimintapuitteet eivät kuitenkaan saisi olla epävarmoja etenkään kun on kyse tuontituotteiden hiilidioksidipäästöjen arvioinnista, jotta ei vietäisi pohjaa eurooppalaisten yritysten ennakoivasti jo toteuttamilta ilmastonsuojelutoimenpiteiltä.

1.5 ETSK pyytää EU:n lainsäätäjiä kohdentamaan CBAM:stä saatavia tuloja suoraan teollisuuden muutosprosessin tukemiseen aloilla, joihin vaikutukset kohdistuvat. Jotkin talouden alat, jotka kärsivät epäreilusta kilpailusta ilmastoon liittyvissä asioissa, saattavat tarvita lisätukea tunnustuksena panoksestaan, koska niiden kilpailukyky saattaa heikentyä verrattuna sellaisiin toimijoihin, jotka eivät ota ilmasto- tai ympäristöjalanjälkeä huomioon hinnoissa.

1.6 ETSK kehottaa Euroopan unionia auttamaan vähemmän kehittyneitä maita parantamaan teknisiä valmiuksiaan, jotta voidaan välttää CBAM:n kiertämisen riski.

1.7 Tuontituotteiden todellisten sitoutuneiden päästöjen asianmukainen todentaminen on keskeistä CBAM:n oikeudenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi. ETSK suosittelee, että komissio asettaa valtuutetuille todennuselimille täsmälliset vaatimukset.

1.8 Komitea toteaa, että Euroopassa tarvitaan vahvaa teollisuustoimintaa, joka on kaikilta osin kilpailukykyistä ja kantaa ilmastovastuunsa.

1.9 Lainsäädäntömenettelyn rinnalla komission tulee laatia vaikutustenarviointi CBAM:n täytäntöönpanon mahdollisista vaikutuksista arvoketjussa.

1.10 CBAM:n käyttöönotto muuttaisi maailmankauppajärjestelmää merkittävästi. EU:n on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että CBAM ei lisää kasvihuonekaasupäästöjä muualla maailmassa ja mahdollisesti kasvata maailmanlaajuisia päästöjä. CBAM ei saa johtaa millään muotoa teollisuuden alasajoon EU:ssa. EU:n on sovitettava ilmastotavoitteensa yhteen sen tosiasian kanssa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on maailmanlaajuinen haaste.

1.11 CBAM:n poliittista ulottuvuutta ei ole korostettu riittävästi. Lopulliset päätökset hiilirajamekanismista tehdään pitkälti paitsi EU:n sisällä käytävien keskustelujen myös niiden neuvottelujen pohjalta, joita on tarpeen käydä kauppakumppaneiden kanssa lopputuloksesta sopimiseksi ja kauppakiistojen välttämiseksi.

1.12 ETSK:n mielestä on kohtuullista olettaa, että toimiva hiilirajamekanismi vakauttaa työllisyyttä yrityksissä ja toimialoilla, jotka ovat tuottaneet aikaisemmin paljon hiilidioksidipäästöjä mutta joista tulee rakennemuutoksen myötä ilmastoystävällisiä. Komitea varoittaa kuitenkin myös CBAM:n epäonnistumisriskistä päästökauppajärjestelmään liittyen. Päästöoikeuksien maksuttoman jaon lopettaminen kokonaan CBAM:n käyttöönoton myötä voisi aiheuttaa EU:ssa merkittäviä työpaikkojen menetyksiä.

1.13 CBAM edistää sekä EU:n ilmastotavoitteita että Euroopan teollisuustoiminnan vahvistamista tulevaisuudessa. Hiilirajamekanismia sovellettaessa – sekä siirtymäkauden aikana että sen jälkeen – on otettava huomioon ilmeiset riskit, kuten kolmansista maista peräisin olevia hiilidioksidipäästöjä koskevien tietojen todentamisvaikeudet ja mekanismin mahdollinen kiertäminen.

2. **Komission ehdotuksen pääkohdat**

2.1 Komissio julkaisi 14. heinäkuuta ”Valmiina 55:een: Vuoden 2030 ilmastotavoitteesta totta matkalla kohti ilmastoneutraaliutta” -paketin ([1]). Siihen sisältyy hiilirajamekanismia (CBAM) koskeva ehdotus ([2]), joka on tiiviisti sidoksissa päästökauppajärjestelmää koskevan direktiivin tarkistamiseen ([3]). Itse 55-valmiuspaketti perustuu Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta 15. joulukuuta 2019 annettuun tiedonantoon ([4]).

2.2 Ehdotuksessa esitetään, että useiden teollisuustuotteiden ja sähkön tuontiin aletaan soveltaa eräänlaista nimellistä päästökauppajärjestelmää. Ensimmäisessä vaiheessa mekanismin piirissä olisivat sementti, teräs, lannoitteet, alumiini ja sähkö.

2.3 Arvoketjussa intensiivisemmin jatkojalostettavien materiaalien osalta ehdotus kattaa jo monia jatkojalostustuotteita. Siinä viitataan kuitenkin niin sanottuihin monimutkaisiin tavaroihin, joiden myötä ehdotuksen soveltamisala saattaa laajentua.

2.4 CBAM:n hallinnoinnista vastaavat komissio, jäsenvaltiot ja tuontia EU:n markkinoille harjoittavat toimijat.

([1]) COM(2021) 550 final.
([2]) COM(2021) 564 final.
([3]) COM(2021) 551 final.
([4]) COM(2019) 640 final.

2.5 Nimellinen päästökauppajärjestelmä on nykyisen päästökauppajärjestelmän tapainen, joskin joitakin keskeisiä eroja on: päästöjä koskevilla todistuksilla ei voi käydä kauppaa, ja maahantuojien on palautettava todistuksia unioniin tuomiensa tuotteiden sitoutuneita päästöjä vastaava määrä EU:n käypään hiilidioksidin hintaan.

2.6 Luettelo toimialoista ja tuotteista, joihin hiilirajamekanismia sovelletaan, on ehdotuksen liitteessä I. Komission on tarkoitus laajentaa CBAM:n soveltamisalaa uusiin tuotteisiin, mikäli se havaitsee vakavan kiertämisriskin. Jos komissio ehdottaa uusien alojen tai tuotteiden sisällyttämistä järjestelmään, ehdotus käy läpi koko lainsäädäntöprosessin.

2.7 Ehdotetussa järjestelmässä otetaan huomioon vain suorat päästöt (scope 1 -luokka) mutta ei energiaan (sähkö tai lämmitys) liittyviä epäsuoria päästöjä (scope 2 -luokka) tai tuotteiden epäsuoria päästöjä jatkojalostuksen arvoketjussa. Siinä huomioidaan kuitenkin monimutkaisten tavaroiden käsitteen kautta tietty osa arvoketjun alkupään päästöistä (lukuun ottamatta kuljetuksia tai yritysten arvoketjua) (scope 3 -luokka). Ehdotuksessa ei esitetä yksityiskohtaisesti, miten järjestelmä toimisi, ja asia ratkaistaan komission täytäntöönpanosäädöksillä.

2.8 Maantieteellinen soveltamisala kattaa kaikki tulliliiton ulkopuoliset kolmannet maat lukuun ottamatta nykyiseen EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvia maita tai maita, jotka on liitetty EU:n päästökauppajärjestelmään. Tähän liittyen toteutetaan erityistoimenpiteitä useissa kolmansissa maissa kannetun hiilen hinnan huomioon ottamiseksi.

2.9 CBAM eroaa päästökauppajärjestelmästä siten, että hiilirajamekanismissa keskitytään (tiettyihin CN-nimikkeistön) tuotteisiin ja päästökauppajärjestelmässä tuotantolaitoksiin.

2.10 CBAM:n lopullisena tavoitteena on korvata mekanismin soveltamisalaan kuuluvilla toimialoilla vaiheittain nykyinen maksutta tapahtuva päästöoikeuksien jakaminen. Komission nykyisessä ehdotuksessa esitetään, että maksutta tapahtuvaa jakoa vähennetään kolme vuotta kestävän siirtymäkauden jälkeen vuodesta 2026 alkaen 10 prosenttia vuodessa kymmenen vuoden ajan. Yksityiskohtaista tietoa maksutta tapahtuvan jaon vaiheittaisen poistamisen edistymisestä kyseisillä aloilla ei anneta CBAM-ehdotuksessa vaan päästökauppadirektiivin uudelleentarkastelua koskevassa ehdotuksessa.

2.11 Hiilirajamekanismissa otetaan huomioon EU:n teollisuudelle maksutta myönnettävät päästöoikeudet, jotta suojatoimia ei olisi kahta päällekkäin. Komission täytäntöönpanosäädöksillä vahvistetaan menetelmä, jonka mukaisesti kunkin tuotteen CBAM-taso määritetään.

2.12 Tuotteiden sitoutuneiden päästöjen määrittämistä koskevat säännöt ovat yleisluonteisia, ja sähkön tuontiin sovelletaan erityistä yksinkertaistettua lähestymistapaa.

2.13 Komissio katsoo, että tarvitaan kolme vuotta kestävä siirtymäkausi, jonka aikana voidaan tarkentaa sitoutuneiden päästöjen laskentatapaa ja määritellä tahot, jotka toimivat näiden päästöjen akkreditoituina todentajina. Järjestelmälle tehdään kattava uudelleentarkastelu vuonna 2025 ennen CBAM:n toista vaihetta.

2.14 Kansalliset viranomaiset keräävät hiilirajamekanismista saatavat tulot ja tilittävät ne lähtökohtaisesti EU:n kassaan, kun niistä on vähennetty menettelyjen aiheuttamat hallinnolliset kustannukset.

2.15 Ehdotuksessa esitetään kolmivuotista (2023–2025) hallinnollista kokeiluvaihetta, jonka aikana ei aiheudu taloudellisia seurauksia. Maahantuojien on hoidettava tuona aikana tietyt raportointimenettelyt, mutta niiden ei tarvitse todentaa sitoutuneita päästöjä, hakea ennakkolupia tai maksaa tuontituotteiden todistuksista.

3. **Yleistä**

3.1 Komissio on tehnyt verotuksen ja tulliliiton pääosaston johdolla hyvää työtä valmistellessaan ehdotuksen ottaen huomioon tarpeen nivoa yhteen EU:n ilmastotavoitteiden laajentuminen ja se, että hiilivuodon riskiä tulee välttää.

3.2 Ehdotus on nähtävästi esitetty määrittelemättä eräitä teknisiä seikkoja. Komissio päättää niistä ensimmäisen vaiheen (testausjakso) aikana. Sekä neuvosto että parlamentti ovat sitoutuneet siihen, että CBAM käynnistetään vuonna 2023 eli tiukassa aikataulussa.

3.3 Monia tärkeitä aiheita on kehiteltävä edelleen delegoiduissa täytäntöönpanosäädöksissä. Tämän sekä edellä mainitun seikan johdosta onkin lähes mahdotonta hahmottaa, millaisia vaikutuksia täytäntöönpanolla tulee olemaan kullakin valmistusteollisuuden alalla. Epävarmuus asetusehdotuksen useista keskeisistä yksityiskohdista hankaloittaa vaikutusten arvioimista ennen kuin lainsäädäntöprosessi on edennyt pidemmälle. Toimintapuitteet eivät kuitenkaan saisi olla epävarmoja etenkään kun on kyse tuontituotteiden hiilidioksidipäästöjen arvioinnista, jotta ei vietäisi pohjaa eurooppalaisten yritysten ennakoivasti jo toteuttamilta ilmastonsuojelutoimenpiteiltä.

3.4 On epäselvää, onko komissio arvioinut asianmukaisesti sähkön tuonnin vaikutusta sähkön hintaan EU:n sähkömarkkinoilla ja sitä, miten se nostaisi kuluttajakustannuksia ja lisäisi siten hiilivuodon riskiä sähköintensiivisillä aloilla. Olisi muistettava, että sähkönkulutusta ei oteta huomioon tuontituotteiden hiilijalanjäljen laskennassa ([5]).

3.5 Euroopan teollisuus on vientisuuntautunutta, ja jos CBAM antaa sille tietynlaisen suojan tuonnilta mutta se ei pysty kilpailemaan kansainvälisillä markkinoilla, kilpailukyvyn puute muodostuu merkittäväksi eikä Eurooppa pysty enää houkuttelemaan teollisia investointeja.

3.6 Nykyisten hiilidioksidivuotoa ehkäisevien toimenpiteiden hyvin nopea korvaaminen hiilirajamekanismilla voisi aiheuttaa huomattavaa epävarmuutta ja häiritä jo tehtyjä pitkän aikavälin investointipäätöksiä, jotka perustuvat hiljattain tarkistettuihin vuoden 2030 tavoitteisiin. Se voisi myös heikentää teollisuuden valmiuksia investoida vähähiiliseen teknologiaan ja muodostaa kilpailuesteen kolmansien maiden markkinoille pääsyn osalta. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä olisikin säilytettävä aluksi tarvittavin osin ennallaan, jotta CBAM:n kattamat teollisuudenalat voivat parantaa hiilitehokkuuttaan, minkä jälkeen maksutta jaettavia päästöoikeuksia olisi tarvittaessa vähennettävä asteittain, jotta edistetään hiilestä irtautumista.

3.7 Arvoketjuun kohdistuvia kilpailukyky- ja hintavaikutuksia olisi arvioitava huolellisesti, jotta voidaan lievittää seurauksia erityisesti sellaisilla vientialoilla kuin esimerkiksi maatalouselintarvikkeet, jotka ovat hyvin riippuvaisia hiilirajamekanismia koskevan ehdotuksen soveltamisalaan jo kuuluvan alan tuotteista.

3.8 CBAM:n avulla pystytään saavuttamaan kaikki sen tavoitteet tehokkaasti vain, jos eurooppalaiset tuottajat saavat EU:hun suuntautuvaa tuontia koskevan hiilidioksidipäästöjen välttämisvaatimuksen vastapainona vientietua ilmastoystävällisestä tuotannosta. Kolmansien maiden yrityksillä ja EU:n yrityksillä on tulevaisuudessa ehkä kohtuullisen tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla, mutta voi käydä niin, ettei yksikään EU:n yritys pysty kilpailemaan ulkomailla, koska EU:n tuottajat maksavat kaikki hiilikustannukset mutta kolmansiin maihin sijoittautuneet kilpailijat vain pienen tai olemattoman osan niistä.

3.9 Järjestelmä saattaa mahdollistaa monenlaiset kiertämisjärjestelyt, jotka voivat liittyä esimerkiksi lähteiden vaihtamiseen, todennuksen yksityiskohtiin, kolmansissa maissa toimivien monitoimipaikkayritysten virheellisiin väitteisiin tuotteiden valmistamisesta pienen hiilijalanjäljen tuotantolaitoksissa, vaikka ne on tuotettu suuren hiilijalanjäljen tuotantolaitoksissa, sekä lähteiden sekoittamiseen ja tavaroiden määrittelyyn. Tämä voi haitata CBAM:n kunnianhimoisempien ilmastotavoitteiden saavuttamista. Ehdotusta olisi hienosäädettävä lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa, jotta vältetään säädöksen tavoitteen kannalta erittäin kielteiset vahingolliset menettelytavat: tavaroiden valmistuksessa olisi kannettava vastuu niiden omasta ilmastojalanjäljestä riippumatta siitä, mistä ne ovat peräisin, jotta ilmastonmuutoksen hillintä tehostuu kaikkialla maailmassa sen sijaan, että paikallisia päästöjä vähennetään siirtämällä niitä muualle.

4. **Erityistä**

4.1 ETSK on tutkinut hyvin aktiivisesti mahdollisuuksia, rajoituksia ja tärkeitä näkökohtia, joita olisi kehiteltävä rajamekanismin tai verotukseen liittyvän vaihtoehdon puitteissa, jotta voidaan tasoittaa EU:ssa ja sen ulkopuolella tuotettuihin tuotteisiin liittyviä ilmastokustannuksia ja -toimia ja vähentää siten hiilivuotoa. ETSK oli ensimmäinen EU:n toimielin, joka määritteli näiden mahdollisuuksien pohjalta hiilivuodon rajoittamiseen liittyvän täydentävän toimenpiteen.

([5]) Euroopan komission vaikutustenarviointi hiilirajamekanismista, liite 8.

4.2 Komissio haluaa laajentaa hiilirajamekanismia siten, että siihen sisällytetään (sähköstä tai lämmityksestä johtuvat) scope 2 -luokan päästöt, jotka on tällä hetkellä suljettu soveltamisalan ulkopuolelle. EU:n lainsäätäjien on otettava huomioon, että sähköstä aiheutuvien välillisten kustannusten korvaaminen ei ole läheskään yhdenmukaista, koska se perustuu jäsenvaltioiden päätöksiin. Pahimmassa tapauksessa CBAM rajoittaisi teollisuuden välillisten kustannusten johdosta saamaa korvausta, mikä johtaisi EU:n suuntaviivoissa sallittua pienempään korvaukseen.

4.3 Ferroseokset (CN 7202) eivät kuulu hiilirajamekanismia koskevan ehdotuksen piiriin. Se, otetaanko ferroseoksiin liittyvät sitoutuneet päästöt huomioon asianomaisten tuotteiden (esim. ruostumaton teräs [CN 7218]) kohdalla, on kuitenkin epäselvää, sillä monet näkökohdat täsmentyvät vasta toissijaisissa säädöksissä, joita myöhemmin on tarkoitus antaa teknisistä ja muista erittäin tärkeistä aiheista.

4.4 EU:ssa oikeusvarmuus on ensiarvoisen tärkeää, ja hiilirajamekanismia koskevaa ehdotusta on tarkennettava lainsäädäntöprosessin kaikissa vaiheissa, jotta taataan varmuus kaikille talouden toimijoille riippumatta siitä, ovatko ne sijoittautuneet Eurooppaan vai kolmansiin maihin.

4.5 EU:n ja muiden maiden tehokkaasti toimivan teollisuuden edellytyksiä kilpailla oikeudenmukaisesti ilmastoon ja ympäristöön liittyvissä asioissa, mihin kuuluvat myös työmarkkinaosapuolten kollektiiviset sopimukset kunnollisista työoloista ja -ehdoista, olisi edistettävä yhtäläisesti myös kansainvälisellä tasolla. Euroopan teollisuus voi saada yhteiskunnan kannalta toivottavaa uudenlaista kilpailukykyä ainoastaan, jos se on ilmastoystävällistä ja työolot ja -ehdot sekä sosiaaliset olosuhteet ovat oikeudenmukaiset. Yhteisymmärrys tästä sekä EU:n sisämarkkinoilla että kansainvälisillä markkinoilla edistäisi reilua kilpailua ilmastoasioissa.

4.6 Sitä, noudatetaanko EU:hun suuntautuvassa tuonnissa CBAM:n vaatimuksia, arvioidaan EU:n ulkopuolella annettujen asiakirjojen perusteella. Tämä herättää kysymyksen ekstraterritoriaalisuudesta ja EU:n toimivallasta vahvistaa tällaisten asiakirjojen pätevyys. Koska tällainen arviointi vaatii paljon aikaa, EU:n markkinoille saattaa lisäksi päästä ehdotettujen säännösten ja Euroopan teollisuuden etujen vastaisesti tuontitavaroita, joiden hiilijalanjälki on ilmoitettua suurempi.

4.7 On epäselvää, miten sitoutuneet päästöt lasketaan sellaisten jalostettujen tuotteiden kohdalla, joita ei ole mainittu liitteessä I mutta jotka sisältävät liitteessä I lueteltuja materiaaleja.

4.8 Raportointi, todentaminen, jäljitettävyys ja seuranta ovat keskeisiä näkökohtia, eikä niiden pitäisi perustua ainoastaan satunnaisseurantaan, kuten ei tapahdu päästökauppajärjestelmänkään kohdalla. Tarvitaan selkeä ja nopea menettely sen varmistamiseksi, että CBAM:n mahdollinen kiertäminen tai sen vaatimusten noudattamatta jättäminen ratkaistaan lyhyessä ajassa, jotta voidaan ehkäistä sekä mekanismin kiertäminen että kauppa- tai toimitusketjujen häiriytyminen.

4.9 Todentamisen ja seurannan olisi oltava täysin avointa ja luotettavaa Euroopan unionissa ja jäsenvaltioissa. Tietojen tulee olla valvonnan suorittamiseen valtuutettujen asiaankuuluvien elinten saatavilla, ja luottamuksellisuus tulee loogisesti säilyttää.

4.10 Euroopan komission olisi tarjottava tukea sellaisille EU:n jäsenvaltioille, joilla on rajoillaan riittämättömät hallinnolliset valmiudet, sillä niihin saatetaan kohdistaa epäoikeudenmukaisia käytäntöjä ja niistä voi tulla takaportti, jonka kautta hiilirajamekanismia kierretään. Perehdytys hiilirajamekanismiin tulee lisäksi sisällyttää kehitys- ja naapuruusmaille suunnattuihin komission tukiohjelmiin, jotta niiden on helpompi vastata ilmastonsuojeluhaasteisiin ja ehkäistä mekanismin kiertäminen.

4.11 CBAM:n tuottamat tulot olisi kohdennettava siten, että niillä tuetaan EU:n teollisuuden asianomaisten alojen oikeudenmukaista siirtymää kohti hiilineutraalia taloutta. EU voisi perustaa teknologista kehitystä varten erityisen innovaatiorahaston, jonka avulla edistettäisiin teollisuuden muutosta siten, että toimijoiden kilpailukyky ilmastoasioissa ei vaarannu.

5. **WTO:hon liittyvät huomiot**

5.1 Komissio on pyrkinyt varmistamaan hyvin huolellisesti yhteensopivuuden WTO:n sääntöjen kanssa. Tästä syystä ehdotus ei koske vientiä. Koska yhteensopivuudesta WTO:n sääntöjen kanssa on ristiriitaisia näkemyksiä, asiaa on analysoitava yksityiskohtaisesti ja lisäksi on käytävä rehellisiä diplomaattisia keskusteluja kauppakumppaneiden kanssa, jotta vältytään kauppasodilta ja mahdollistetaan EU:n teollisuuden kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla.

5.2 Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT, 1994) XX artiklan b ja g alakohtaa käytetään todennäköisesti perusteluna CBAM:n soveltamiselle ympäristönsuojeluun liittyvänä toimintapolitiikkana. Kukaan ei voi olla varma siitä, millaisen päätöksen WTO:n riitojenratkaisupaneeli tai pysyvä valituselin tekisi tässä asiassa.

5.3 Koska ilmastonmuutoksen torjunnalle on nykytilanteessa hyvin kiireellinen tarve, on keskeisen tärkeää, että uudistunut WTO ottaa ympäristö- ja ilmastokysymykset asialistalleen. EU voisi hyödyntää hiilirajamekanismin tarjoamaa tilaisuutta käynnistääkseen WTO:ssa keskustelun tästä aiheesta muiden kauppakumppaneiden kanssa. ETSK on jo ehdottanut tätä asiakokonaisuuteen REX/531 kuuluvassa lausunnossaan ([6]).

Bryssel 8. joulukuuta 2021.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG

([6]) ETSK:n lausunto aiheesta ”Hiilimarkkinoiden syntyminen, markkinoiden rakenteellinen organisointi ja Euroopan teollisuudelle aiheutuvat haasteet” (REX/531) (EUVL C 429, 11.12.2020, s. 122).

LIITE

Lausuntoa käsiteltäessä hylättiin seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä (työjärjestyksen 43 artiklan 2 kohta):

MUUTOSEHDOTUS 1

Kohta 3.6

Muutetaan.

Jaoston lausunto	Muutosehdotus
Nykyisten hiilidioksidivuotoa ehkäisevien toimenpiteiden hyvin nopea korvaaminen hiilirajamekanismilla voisi aiheuttaa huomattavaa epävarmuutta ja häiritä jo tehtyjä pitkän aikavälin investointipäätöksiä, jotka perustuvat hiljattain tarkistettuihin vuoden 2030 tavoitteisiin. Se voisi myös heikentää teollisuuden valmiuksia investoida vähähiiliseen teknologiaan ja muodostaa kilpailuesteen kolmansien maiden markkinoille pääsyn osalta. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä olisikin säilytettävä aluksi tarvittavin osin ennallaan, jotta CBAM:n kattamat teollisuudenalat voivat parantaa hiilitehokkuuttaan, minkä jälkeen maksutta jaettavia päästöoikeuksia olisi ***tarvittaessa*** vähennettävä asteittain, ***jotta edistetään hiilestä irtautumista***.	Nykyisten hiilidioksidivuotoa ehkäisevien toimenpiteiden hyvin nopea korvaaminen hiilirajamekanismilla voisi aiheuttaa huomattavaa epävarmuutta ja häiritä jo tehtyjä pitkän aikavälin investointipäätöksiä, jotka perustuvat hiljattain tarkistettuihin vuoden 2030 tavoitteisiin. Se voisi myös heikentää teollisuuden valmiuksia investoida vähähiiliseen teknologiaan ja muodostaa kilpailuesteen kolmansien maiden markkinoille pääsyn osalta. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä olisikin säilytettävä aluksi tarvittavin osin ennallaan, jotta CBAM:n kattamat teollisuudenalat voivat parantaa hiilitehokkuuttaan, minkä jälkeen maksutta jaettavia päästöoikeuksia olisi ***hiilestä irtautumisen edistämiseksi*** vähennettävä asteittain, ***kunnes uusi toimenpide on osoittautunut toimivaksi***.

Perustelu

Kohdassa 3.6 puhutaan pääasiassa maksutta jaettavista päästöoikeuksista ja todetaan, että ne olisi säilytettävä aluksi ennallaan, jotta CBAM:n kattamat teollisuudenalat voivat parantaa hiilitehokkuuttaan, ja että niitä olisi tämän jälkeen vähennettävä asteittain. Tämä toteamus olisi sisällytettävä myös päätelmiin ja suosituksiin, ja sitä olisi täydennettävä lisäyksellä ”kunnes uusi toimenpide on osoittautunut toimivaksi”. Lisäyksen avulla korostetaan sitä, että hiilirajamekanismia olisi pidettävä maksutta tapahtuvaa päästöoikeuksien jakamista täydentävänä välineenä siihen asti, kun se on täysin toimiva ja tehokas eikä johda hiilivuotoon. Näin taataan aidosti tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n teollisuudelle.

Äänestystulos

Puolesta: 66

Vastaan: 90

Pidättyi: 24

MUUTOSEHDOTUS 2

Kohta 1.12

Muutetaan.

Jaoston lausunto	Muutosehdotus
ETSK:n mielestä on kohtuullista olettaa, että toimiva hiilirajamekanismi vakauttaa työllisyyttä yrityksissä ja toimialoilla, jotka ovat tuottaneet aikaisemmin paljon hiilidioksidipäästöjä mutta joista tulee rakennemuutoksen myötä ilmastoystävällisiä. Komitea varoittaa kuitenkin myös CBAM:n epäonnistumisriskistä päästökauppajärjestelmään liittyen. Päästöoikeuksien maksuttoman jaon lopettaminen kokonaan CBAM:n käyttöönoton myötä voisi aiheuttaa EU:ssa merkittäviä työpaikkojen menetyksiä.	ETSK:n mielestä on kohtuullista olettaa, että toimiva hiilirajamekanismi vakauttaa työllisyyttä yrityksissä ja toimialoilla, jotka ovat tuottaneet aikaisemmin paljon hiilidioksidipäästöjä mutta joista tulee rakennemuutoksen myötä ilmastoystävällisiä. Komitea varoittaa kuitenkin myös CBAM:n epäonnistumisriskistä päästökauppajärjestelmään liittyen. Päästöoikeuksien maksuttoman jaon lopettaminen kokonaan CBAM:n käyttöönoton myötä voisi aiheuttaa EU:ssa merkittäviä työpaikkojen menetyksiä. ***Maksutta jaettavien päästöoikeuksien määrä olisikin säilytettävä aluksi ennallaan, jotta CBAM:n kattamat teollisuudenalat voivat parantaa hiilitehokkuuttaan, minkä jälkeen maksutta jaettavia päästöoikeuksia olisi hiilestä irtautumisen edistämiseksi vähennettävä asteittain, kunnes uusi toimenpide on osoittautunut toimivaksi***.

Perustelu

Tuodaan päätelmiin erittäin tärkeä virke kohdasta 3.6 (ks. edellä).

Olisi painotettava sitä, että CBAM:n aikainen päästöoikeuksien maksuton jako pitäisi lopettaa kokonaan vasta kun uusi mekanismi on osoittautunut toimivaksi.

Äänestystulos

Puolesta: 60

Vastaan: 94

Pidättyi: 26